

گزارش روزنامه صبا از عملکرد شبکه‌های تلویزیونی در روزهای جنگ تحمیلی

روایت ایستادگی در قلاب سیما

نیره رضایی مطلق
گزارش

همه شهر خلوت شده، ادارات دور کار شده‌اند. آن‌ها که می‌خواستند می‌توانستند از شهر خارج شده‌اند، گوشی و تلفن همراه تنها راه ارتباطی است که از احوال هم‌جویا شوند که به دلیل کندی اینترنت آن هم در مواقعی بی‌اثر است و کنار گذاشته شده است. چشم‌ها به صفحه تلویزیون و گوش‌ها به موج رادیوست تا هر لحظه برای دریافت آخرین اخبار از اوضاع پیش رو همه چیز را ببینند و بشنوند. اما در سکوی دیگر در استودیوهای بخش سیما و شبکه خبر بساط خبر و خبرخوانی و تولید برنامه به راه است. آن‌ها دوربین را به همه سو می‌چرخانند و با تولید ویژه‌برنامه‌های زنده و تولیدی راوی این روزهای ایران هستند تا صدای رسای جمهوری اسلامی ایران نه فقط به ایران، بلکه در جهان باشند. از همان ساعات اول حمله رژیم صهیونیستی به ایران شبکه‌های سیما با تغییر جدول بخش خود فضای شبکه‌ها را به سمت مقاومت و آرامش بخشی سوق دادند. شبکه‌ها برنامه‌های صبحگاهی زنده خود را کاملاً معطوف به حمله اسرائیل کردند و با پررنگ کردن بخش اطلاع رسانی و با دعوت از مقامات مسئول، تصمیم به آرامش بخشی در فضای اجتماعی و اقتصادی گرفتند. در کنار آن نیز هر شبکه با یک برنامه مشخص آنتن خود را به موضوع تجاوز رژیم صهیونیستی، استقامت و همبستگی مردم اختصاص دادند و قاب‌های ماندگاری از حضور مردم در صحنه، مهربانی و همراهی برای گذراندن این روزهای سخت ترسیم کردند. مروری بر برنامه‌های مختلف شبکه‌های تلویزیونی که ضمن اطلاع رسانی دقیق در خصوص تجاوز رژیم صهیونیستی به ایران در ساختارهای متنوع برنامه‌سازی، تلاش کردند سیمای مقاومت را در قالب ایران پایدار و مقاوم، در حال و هوای همدلی به تصویر بکشند، پیش روی شماست.

نگاه به وقایع با نگاه جریانی

شبکه یک سیما هر شب ساعت ۲۰ با برنامه «جریان» از برنامه‌های موفق سیاسی بین‌المللی در این شب‌ها میهمان خانه‌های مردم بود. هدف برنامه با تهیه کنندگی مصطفی مژده‌فر و با اجرای علی زادبر روشنگری و تحلیل و بررسی تحولات و اتفاقات ریز و درشت حمله رژیم صهیونیستی بود. ساختار این برنامه که طبق روال همیشگی روی آنتن می‌رفت گفت و گو محور است و هدفش گفت و گو درباره مسائل روز سیاسی منطقه و جهان است. هر چند پیش از این حمله برنامه «جریان» با رویکردی متفاوت و ویژه به عنوان یک برنامه تحلیل گر به موضوع غزه و فلسطین اتفاقات خاور میانه و فاجعه رژیم اشغالگر اسرائیل در غزه می‌پرداخت. مصطفی مژده‌فر، تهیه کننده برنامه جریان درباره رویکرد این برنامه گفت: رژیم اشغالگر قدس رشد و توسعه ایران را هدف گرفت و در صدد به خاک و خون کشیدن بیشتر مردم ایران بود. اما جز ناکامی نصیبش نشد. وی افزود: با توجه به این که مخاطب شبکه یک عام‌تر از دیگر شبکه‌هاست، تلاش کردیم برنامه به سمت تخصصی شدن نرود و انتخاب مهمانان براساس دانش افزایی و تحلیل‌های روشنگرانه بود. در عین حال تلاش شد سؤالاتی از سوی مجری طرح شود که برای عامه مردم مهم و جنبه‌های تحلیلی هم فہم باشد. مژده‌فر مهمترین مشخصه برنامه‌اش را واکنش سریع به اتفاقات دانسته بیان می‌کند: تلاش ما این بوده که برنامه جریان به صورت تحلیلی باشد. خیلی از برنامه‌های دیگر که با محوریت تجاوز رژیم صهیونیستی تولید می‌کنند، شاید تمرکزشان را بیشتر روی چهره‌های شاخص گذاشته باشند که حرف‌های خاص هم بیان شود اما ما در برنامه جریان، دنبال نگاه جدید هستیم. علیرضا زادبر به عنوان مجری کارشناس این برنامه در مورد تعرض اسرائیل به خاک ایران گفت: مادر تاریخ ایران دو جنگ معاصر داشتیم که یکی جنگ عراق بود و دیگری تجاوز اسرائیل به خاک کشورمان که در هر دو ما مورد حمله قرار گرفتیم و در هیچ کدام شروع کننده نبودیم.

وی تصریح کرد: برنامه جریان اولین حضورم به عنوان مجری کارشناس و برای هدایت بحث و گفت و هاست. قرار ما در این برنامه این نبود که یک بحث ژورنالیستی یا از جنس گفت و گوی ویژه خبری داشته باشیم. قرار این شد که مسائل جدی این حمله و اهداف اسرائیل و کشورهای حامی آن را با حفظ نگاه نخبگانی، مطرح کنیم تا مخاطب عام و توده مردم از آن بهره ببرند.

فضایی آرام برای مخاطب

برنامه «زمانه» با اجرای امین سلیمی و محسن آزادی در شبکه دو، در روزهای پر تنش، ساعت ۲۳ به صورت زنده تلاش می‌کند علاوه بر پوشش اخبار، با فضایی صمیمی و استفاده از موسیقی، روایت‌های حماسی و گفت و گوهای آرام، امید و آرامش را به خانواده‌ها بازگرداند. علیرضا ملوندی، سردبیر برنامه «زمانه» در تشریح موضوعات محوری برنامه گفت: سوزهای برنامه را براساس نیازهایی که مخاطب در حال حاضر احساس می‌کند و باید تأمین شوند انتخاب می‌کنیم. این نیاز می‌تواند شامل آموزش پدافند غیرعامل و اقدامات لازم در شرایط بحران باشد.

وی با تأکید بر لزوم اطلاع رسانی دقیق و موثق در روزهای جنگ افزود: در این شرایط بحث روایت دست اول یا همان اخبار لحظه‌ای بسیار مهم است چرا که در شرایط بحران جنگی اخبار و موضوعات خبری در صدر موضوعات است.

سردبیر برنامه «زمانه» در خصوص القای آرامش به مخاطبان اضافه کرد: رسانه ملی از روز اول تلاش کرد با ایجاد فضایی آرام اضطراب مخاطبان را مدیریت کند. در این راستا موضوعاتی مانند روان‌شناسی کودک در بحران تاراهکارهایی که مادران و دیگر بزرگسالان در برابر چنین شرایطی باید به کار ببرند را در رأس سوزهای برنامه قرار دادیم. یا به خانواده‌ها توصیه می‌کردیم که نیازی نیست به صورت مداوم اخبار را چک کنید و بهتر است برای دوری از تنش فکری در این مواقع مطالعه و تماشای فیلم‌های سرگرم کننده را هم در برنامه‌های روزمره قرار دهید.

ملوندی در مورد تهیه آیت‌های مختلف برنامه عنوان کرد: تلاش کرده‌ایم در حوزه‌های مختلف محتوای آموزشی، اینفوگرافی و آیت‌های مختلفی تهیه کنیم. مجریان برنامه امین سلیمی و محسن آزادی نیز در فواصل زمانی مختلف به توضیح این موارد می‌پرداختند. از آنجا که برنامه زنده است، سعی کردیم متناسب با پیامک‌های دریافتی و نیازهایی که در لحظه ایجاد می‌شود، انعطاف‌پذیری بالایی داشته باشیم.

محسن آزادی، مجری برنامه «زمانه» که اغلب اوقات در قاب «عصر خانواده» دیده‌ایم در کنار سلیمی تلاش کرده در این روزها همراه مردم باشد. وی اظهار داشت: با توجه به این که شبکه دو شبکه خانواده است، موظف شدیم با رویکردی خانواده‌محور برنامه را روی آنتن ببریم و علاوه بر اطلاع رسانی، از ابزارهایی مانند موسیقی، شعر، داستان، روایت‌های حماسی و خاطرات تاریخی مرتبط، چه نزدیک ترینش که دفاع مقدس است و چه دور ترینش که برمی گردد به جنگ‌هایی که ایرانیان در گذشته داشتند، بهره بگیریم تا هم آرامش و هم امید و معنویت را تقویت کنیم.

آزادی با اشاره به مهمترین ویژگی این برنامه اذعان داشت: تلاش کردیم در کنار اخبار جنگ، فضایی روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه در شبکه دو بوجود بیاوریم. نوع آیت‌ها و گفت و گوها نیز بر همین اساس بود؛ چرا که دیگر شبکه‌ها بی‌وقفه بنا به ماموریت‌شان رفتار می‌کردند اما ماموریت شبکه دو در آن روزها این بود که به هر نحوی این فضای سنگین و سخت جنگ را آرام با مردم در میان بگذاریم.

روایت دیپلماسی در سیاست خارجی

«سیاست خارجی» برنامه‌ای نام آشنا برای مخاطبانی است که به دیپلماسی و سیاست خارجی و اخبار آن علاقه‌مندند و دنبال کننده اخبار روز و رخدادهای جهانی هستند. این برنامه که از آغاز جنگ اوکراین در شبکه سه کلید خورد در قالب خبر و تحلیل تلاش کرده علاوه بر پوشش وقایع جهانی، تحلیلی از